

Секція 3 ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Копотун І. М., проректор з навчальної роботи інституту Служби зовнішньої розвідки України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ РОЗВІДУВАЛЬНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Верховна Рада України 28 червня 1996 року прийняла Конституцію європейського зразка, проголосивши Україну правовою державою (ст.1 Конституції). Це означає, що «в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу.

Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй» (ст.8 Конституції), «органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України» (ст.6 Конституції).

Таким чином, Конституція України закріплює фундаментальні принципи діяльності та межі повноважень всіх державних органів, у тому числі і тих, які здійснюють розвідувальну діяльність.

Те, що розвідувальні органи належать до державних органів, закріплено у Законі України «Про розвідувальні органи України».

Законотворення у сфері діяльності і меж повноважень державних органів, у тому числі розвідувальних органів, повинно здійснюватися виключно на підставі положень Основного Закону України. Жодна правова норма законів України стосовно організації та діяльності розвідувальних органів України не може суперечити положенням Конституції України, або розширювати (звужувати) їх зміст.

Аналіз Законів України «Про розвідувальні органи України», «Про Службу зовнішньої розвідки України», «Про

оперативно-розшукову діяльність» дає підстави стверджувати, що окремі положення вищенаведених законів ще не в повній мірі відповідають основним положенням Конституції України.

Особливу актуальність проблема відповідності нормативно-правових актів, що регулюють організацію та діяльність розвідувальних органів, положенням Конституції набуває у теперішній час, коли після Революції Гідності постало питання перегляду деяких положень діючої Конституції, для чого відповідно до Указу Президента була створена Конституційна Комісія, одним з основних завдань якої є «узагальнення практики виконання норм Конституції України, пропозицій щодо її вдосконалення з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства».

Шляхи вирішення даної проблеми є спроба аналізу відповідності положень діючого законодавства щодо організації, повноважень та діяльності розвідувальних органів України положенням Основного Закону України.

Тому, вони повинні у своїй діяльності, захищаючи державу, виходити із конституційного принципу: державні службовці повинні виконувати тільки те, що визначено правовою нормою, яка прописана у законі або відомчому нормативно-правовому акті.

Проведений аналіз відповідності окремих положень Конституції України положенням діючого законодавства стосовно організації та діяльності розвідувальних органів України дозволить у подальшому удосконалити існуючу законодавчу базу, чіткіше відобразити у правових нормах демократичні принципи Основного Закону України, підвищити результативність практичної діяльності оперативних підрозділів СЗР України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст.141.
2. Про Службу зовнішньої розвідки України: Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 2005. – № 25. – Ст.180.
3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 1992. – № 22. – Ст.303.

4. Про розвідувальні органи України: Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 2001. – № 19. – Ст.94.

5. Про Службу безпеки України: Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 1992. – № 27. – Ст.382.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвідувальних органів України: Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 2006. – № 14. – Ст.116.

7. Про внесення змін до деяких Законів України щодо розвідувальних органів України: Закон України // Відомості Верховної ради (ВВР). – 2015. – № 22. – Ст.151.

Галій М. С., молодший науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Термінологія кожної науки є інструментом розвитку цієї науки. Досконалість, стабільність термінології свідчить про науковий прогрес галузі знань, а також про можливості конкретної мови у вираженні нових понять та ідей. З відомих усім причин протягом багатьох років українська термінологія взагалі (і юридична зокрема) не мала змоги розвиватися самостійно. Упродовж цього часу судочинство велось переважно російською мовою. З набуттям Україною статусу незалежності, запровадженням «Закону про мови в Україні» криміналістика переходить на державну мову. У зв'язку з цим виникає ряд проблем, пов'язаних з перекладом та тлумаченням російських термінів і застосуванням їх на практиці.

Мова юриспруденції набуває особливого поширення у період становлення правової держави. Цей процес активно впливає на вирішення важливих завдань українського національного відродження. Розвиток термінологічного апарату у сфері кримінального права повинно іти по шляху уніфікації та універсалізації існуючої термінології. При цьому необхідне забезпечення відповідності застосовуваних термінів і понять